

Y. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 11.01.2023

Sayı: 893

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 11/01/2023 17:22
Sayı: E-120.10-1151983

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde yaşanan gıda enflasyonunun temel sebebini oluşturan tarımsal girdi maliyetlerindeki artışla mücadele edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde alt gelir grubunda bulunan vatandaşlarımızın yaşadığı yoksulluk daha da derinleşecektir. Tarımsal üretimde yaşanan maliyet sorununun çözülmesi ve tarımsal üretimin yeniden arttırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Erhan USTA

Samsun Milletvekili

İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Tarımsal amaçlı transferlerin millî gelire oranı; maliye politikasının en sıkı olduğu 2007 yılında, yüzde 0,63'ü kadar olmuştur. Bu oran sürekli bir düşüş trendine girmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminden önceki son yılda ayrılan kaynağın oranı yüzde 0,41'e düşmüştür. Bakanlığın başarısız bütçe müzakereleri sonucunda bu oran yüzde 0,33'e kadar düşmüştür. Faiz hariç, harcamalar içerisinde 2007 yılı bütçesinde tarımsal amaçlı transferlere ayrılan oran yüzde 3,58 olmuştur. 2017'de bu oran yüzde 2,05'e düşmüş, 2022 yılı bütçesinde ise, artış varmış gibi gösterilen bütçede yine düşerek yüzde 1,71 seviyesine gerilemiştir. 15 yılda yüzde 3,58'den yüzde 1,71'e gerileme yaşanmıştır. 2023 bütçesinin içinde bu oran yüzde 1,38'dir. Çiftçimiz üretimden vazgeçme noktasına gelirken tarıma ayrılan bütçenin artırılmaması siyasi iradenin bu soruna sırt çevirdiğinin göstergesidir.

2007 yılına göre bütçeden alınan pay her yıl azaltıla, azaltıla çiftçilerin kümülatif kaybı 75 milyar doları aşmıştır. Geçmiş yıllardaki uygulanan azaltılma sebebiyle çiftçilerimizin hakkının iade edilmesi gerekmektedir. Faiz dışı harcamalar içerisindeki bakanlığın payı 2007'deki oranında sabit tutulduğunda bugün tarımsal desteklerin 140 milyar TL olması gerekmektedir. Çiftçilerimizin bu şekilde gözden çıkarılması doğru ve kabul edilebilir değildir.

Sadece son bir yılda tarımsal girdilerin fiyatları TÜİK'e göre dahi yüzde 138 artmıştır. Gerçekte ise gübre fiyatlarının 4 kat arttığı, mazot fiyatının 3 kat arttığı bilinmektedir. Çiftçi, girdi maliyetlerini karşılayamamakta hatta tarlasına yeteri kadar gübre atamamaktadır. Çiftçilerimiz gübreye daha az ihtiyaç duyan ürünlerin üretimine yönelmek zorunda bırakılmıştır. 2020 yılı fiyatlarını baz alarak tarımsal girdi fiyat endeksi ile bugüne uyarlandığında 2022 yılı için tarımsal desteklerin 35 milyar TL eridiği görülmektedir.

Öte yandan tarımsal desteklerin uygulamada etkinliğinin de artırılması gerekmektedir. Fayda sağlamayan desteklerden vazgeçilerek, katma değeri ve özendiriciliği yüksek alanlara daha fazla destek ayrılmalıdır. Ayrıca Bakanlık tarafından, yapılan destek ödemelerinin daha sıkı denetlenmesi önem arz etmektedir. Destek alındığı halde üretim yapılmadığına dair bulgular kamuoyunca bilinmekte ve bu sorun bir türlü çözülememektedir. Bununla beraber üretim yaptığı halde mevzuat gereği desteklemelerin tamamından faydalanamayan çiftçilerin sorunları da giderilerek desteklerden faydalanmalarının önü açılmalıdır.

Bitkisel üretimde özellikle gübre desteklerinin çok yetersiz kaldığı bilinmektedir. Benzer şekilde et ve süt üreticilerine yapılan destekler de üretimi özendirmekten uzaktır. Bakanlığın öncelikle bu alanlardaki desteklerini gözden geçirip artırması önem arz etmektedir.

Ülkemizde yaşanan gıda enflasyonun temel sebebini oluşturan tarımsal girdi maliyetlerindeki artışla mücadele edilmesi gerekmektedir. Geçtiğimiz hafta Cumhurbaşkanı tarafından duyurulan "gübre ve yem fiyatlarında uygulanacak indirim" yaşadığımız sorunu çözmek konusunda oldukça yetersiz kalacaktır. Tarımsal üretimde yaşanan maliyet sorununun çözülmesi ve tarımsal üretimin yeniden arttırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini saygılarımızla arz ederiz.